

MPRA

Munich Personal RePEc Archive

Analyzing Single Euro Payments Area effects under the international financial crisis

Avadanei, Andreea

"Alexandru Ioan Cuza" University - Iasi, Romania - Faculty of Economics and Business Administration - Doctoral School of Economics

December 2010

Online at <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/31299/>
MPRA Paper No. 31299, posted 06. June 2011 / 18:28

ANALIZA EFECTELOR ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO ÎN CONTEXTUL CRIZEI FINANCIARE INTERNAȚIONALE

**Andreea Avadanei,
Școala Doctorală de Economie
Universitatea “Al. I. Cuza”, Iași**

***Abstract.** The scope of this article is to underline the overall economic impact of Single Euro Payments Area adoption upon the major players in the payments industry. Our study is structured on chapters that present the implications of SEPA on the banking industry, the project's consequences in respect to European corporate bodies and its effects on small and medium-size enterprises in the context of the international financial crisis. SEPA is needed to ensure the new modern payment platform that can enable Europe to move beyond basic services, increase payments efficiency, embrace innovation and integrate further services in the trade process. Today, the turbulent market conditions could have the effect of accentuating rather than reducing the business case imperative and momentum to achieving full SEPA implementation.*

***Keywords:** Single Euro Payments Area, banks, corporate bodies, small and medium-sized enterprises, financial crisis.*

1. Introducere

În timp ce comunitatea financiară mondială suportă impactul dur al crizei economice, la rândul lor, instituțiile financiare și corporațiile trebuie să implementeze și să devină compatibile cu noile reglementări emise, cum ar fi Sarbanes Oxley, Basel II, Solvency II sau MiFID. Acesta este contextul dinamic în care autoritățile de supraveghere, băncile, corporațiile și sectorul public au acceptat provocarea de a crea o zonă europeană unică de plăți în euro, cunoscută sub denumirea de proiectul SEPA (Single Euro Payments Area).

Zona Unică reprezintă cea mai temerară inițiativă privind plățile din istoria Europei și poate chiar a lumii. În momentul lansării sale, în ianuarie 2008 s-a subliniat faptul că SEPA semnifică probabil cel mai complex proiect derulat de industria bancară europeană, prin implicarea a numeroși participanți: 31 de țări (în prezent, numărul este de 32 de state), peste 8.000 de bănci, 17-25 de milioane de corporații și firme mici și mijlocii, 320-504 milioane de cetățeni europeni, vizând introducerea unui model nou de cooperare în domeniul plăților, precum și a unor noi standarde și tehnologii.

Conceptul SEPA se adresează tuturor plăților în euro ce au loc în spațiul definit ca fiind al țărilor care au aderat la UE, la care se adaugă statele Spațiului Economic European (Norvegia, Islanda, Lichtenstein), Elveția și Monaco, precum și zece teritorii prevăzute în Tratatul de la Roma¹. Deși Andorra, Kosovo, Muntenegru, San Marino și Vatican au adoptat euro ca și moneda națională, acestea nu sunt incluse în SEPA².

¹ Aceste teritorii includ Guadelupe, Martinica, Reunion, Guyana Franceză, insulele Azore, Gibraltar, Madeira, insulele Canare, Ceuta și Melilla și insulele Aland.

² Vatican și San Marino, deși utilizează moneda euro pe baza unui acord cu UE, nu fac parte din SEPA (Vatican-ul nici măcar nu folosește codul IBAN). Andorra, în ciuda adoptării *de facto* a euro, nu poate fi membră a SEPA deoarece nu dispune de o monedă oficială. Montenegro și Kosovo au adoptat euro unilateral, fără un acord încheiat cu UE, astfel încât nici ele nu intră sub incidența SEPA.

Programul este orientat spre operatorii și intermediarii de plăți, însă beneficiarul final al acestuia este *clientul*. Prin extensie, zona SEPA este o aplicare a filosofiei integrării europene și a fost astfel concepută astfel încât să permită cetățenilor și actorilor economici efectuarea de plăți în euro fără numerar către orice beneficiar situat oriunde Eurozonă, prin utilizarea unui singur cont bancar și a unui singur set de instrumente de plată.

Astfel, toate plățile de mică valoare în euro vor deveni „locale” și nu va mai exista nici o deosebire între plățile naționale și cele transfrontaliere. Înțelegerea corectă și conștientizarea beneficiilor pe care o astfel de inițiativă le poate aduce sunt deosebit de importante, deoarece afectează interesele tuturor celor implicați.

Facem această observație în contextul în care obiectivul final al SEPA este realizarea de progrese la nivelul integrării europene prin crearea unei piețe inovatoare și competitive de plăți de mică valoare în zona euro care poate aduce cu sine servicii de o calitate superioară, câștiguri semnificative, produse mai eficiente și alternative mai puțin costisitoare în ceea ce privește efectuarea plăților.

În contextul turbulențelor financiare prezente, autoritățile europene de reglementare, utilizatorii de servicii financiare incluzând consumatorii, marile corporații și sectorul public, precum și furnizorii de servicii financiare trebuie să-și reevalueze strategiile de investiții și abordările operaționale pentru a susține derularea SEPA și implementarea Directivei privind Serviciile de Plăți. Deteriorarea economiei europene și a celei mondiale și declinul pieței serviciilor financiare influențează negativ procesul de migrare către SEPA și DSP.

2. Implicații ale SEPA din perspectiva băncilor europene

Obiectivul principal al SEPA îl reprezintă reducerea costurilor privind operațiunile de plăți pentru întreaga societate, ceea ce va diminua în mod inevitabil profiturile sectorului bancar. Pentru a face față acestei noi realități și pentru a rămâne competitive în cadrul industriei de plăți, băncile trebuie să-și reducă semnificativ comisioanele percepute, în urma aplicării unor strategii adecvat combinate. Acestea includ scăderea numărului de sisteme utilizate în procesarea plăților, a costurilor legate de personal prin eliminarea proceselor manuale și orientarea spre nivele mai ridicate de automatizare.

Pe de altă parte, industria bancară, numărându-se printre primele segmente care au sesizat noile oportunități ale pieței, dispune de avantajul atragerii la nivel european de noi clienți, prin punerea la dispoziția acestora a instrumentelor SEPA. De asemenea, proiectul oferă băncilor în calitatea lor de furnizori de servicii pentru alte bănci posibilitatea extinderii acestei linii de business.

În același timp, SEPA permite *consolidarea legăturilor deja existente*, susținând astfel loialitatea clientelei. Băncile activând în țări care practică un nivel redus al serviciilor de plăți dispun în mod special de oportunitatea câștigării unor segmente suplimentare de clienți prin intrarea pe alte piețe.

SEPA oferă băncilor *oportunități strategice pentru a inova, dezvolta produse noi*, pentru a înlocui sistemele tradiționale și pentru a *îmbunătăți eficiența operațională*. Competiția între bănci va spori, de asemenea; băncile mici vor putea să concureze cu cele de dimensiuni mai mari, deoarece un singur cont deservește clienți din mai multe țări (clienți privați, studenți, pensionari). Băncile se pot *specializa* astfel încât vor putea dezvolta și oferi *produse destinate sectoarelor de nișă*.

Pe termen mediu și lung, SEPA oferă băncilor posibilitatea de a beneficia de *economii de scară și de noi oportunități de afaceri* în cadrul unei piețe EZ bine integrate. În cea mai mare parte, acestea au operat modificările necesare la nivelul sistemelor proprii și serviciilor oferite astfel încât noile instrumente să devină viabile.

Orice schimbare implică însă atât oportunități, cât și provocări. În timp ce băncile se concentrează asupra SEPA construind infrastructura necesară, furnizorii nebancari se orientează spre “punctele fierbinți”. Spre exemplu, un număr mare de operatori de telecomunicații utilizează noile tehnologii pentru a oferi clienților modalități de plată pentru descărcări de muzică și filme prin intermediul facturilor de telefonie mobilă.

Pe măsură ce clientela se familiarizează cu aceste comodități, operatorul de telefonie mobilă poate crește comisioanele corespunzătoare fiecărei tranzacții. Este vorba, în final, despre prețul convenienței. Din perspectiva băncilor care utilizează această strategie, provocarea este una dublă: pe de o parte, piața este fragmentată, ceea ce blochează semnificativ calea spre succes, iar pe de altă parte, există anumiți operatori de telecomunicații care procesează deja plăți pe scară largă, deși în țări pe care marile bănci tind să le ignore. Spre exemplu, Vodafone este unul dintre cei mai mari furnizori de servicii în Kenya, iar Filipine utilizează sistemul propriu de plăți prin mobil chiar și atunci când rezidenții lucrează în străinătate³.

Considerând dimensiunea pieței bancare a UE, costurile privind procesul de migrare se ridică la valori semnificative. Concret, băncile previzionează o reducere a veniturilor înregistrate cuprinsă între 3-10%, în funcție de scenariul SEPA considerat (*de bază, al coexistenței, SEPA singular, e-SEPA*)⁴.

Cu toate acestea, creșterea eficienței pe termen lung și accentuarea competiției urmare a unei piețe unice de plăți vor fi de asemenea substanțiale, compensând cu mult cheltuielile inițiale.

Sintetizând, impactul noilor instrumente asupra costurilor și profiturilor este determinat de strategia aleasă de fiecare bancă în parte. O abordare pozitivă a procesului de inovație va conduce la creșterea avantajelor implicate de SEPA pentru toți participanții, competiția pan-europeană fiind un aspect cheie al acestei evoluții.

3. Consecințe ale Zonei Unice de Plăți asupra marilor corporații europene

Din perspectiva unei perioade de aproape doi ani de la lansarea SEPA, este clar faptul că nu am fost martorii unui blockbuster, cel puțin nu până acum. În același timp, industria bancară înțelege potențialul acestei inițiative, atât pentru mediul de afaceri, cât și pentru consumatori. Parafrazând, „acesta este doar sfârșitul începutului”.

Odată cu implementarea SEPA, marile corporații beneficiază de standarde comune și pot utiliza aceleași instrumente de plată pentru colectarea veniturilor și achitarea furnizorilor de bunuri și servicii într-o manieră mai eficientă, prin consolidarea plăților proprii și a administrării lichidităților într-un punct central.

În prezent, cea mai mare provocare este susținerea SEPA în fața unei audiențe corporative care manifestă o anumită reticență față de această inițiativă. Deși un număr mare de companii multinaționale sunt receptive, identificând potențialele beneficii în termeni de eficiență operațională crescută, posibilități de centralizare sau reducerea costurilor, pentru a numi doar câteva, există și unele care nu sunt convinse că SEPA implică avantaje tangibile. Astfel, se previzionează o evoluție destul de fragmentată spre concretizarea viziunii acestui proiect, neexistând în nici un caz o soluție de tipul „one size fits all” privind adoptarea sa.

În funcție de o gamă largă de factori incluzând segmentul de clienți, prezența în cadrul diferitelor piețe naționale, ritmul de adaptare la noile standarde, precum și necesitățile globale

³ Von Richtifen, K. (2008), „SEPA: Industry Targets for Year-end 2008”, pag. 3

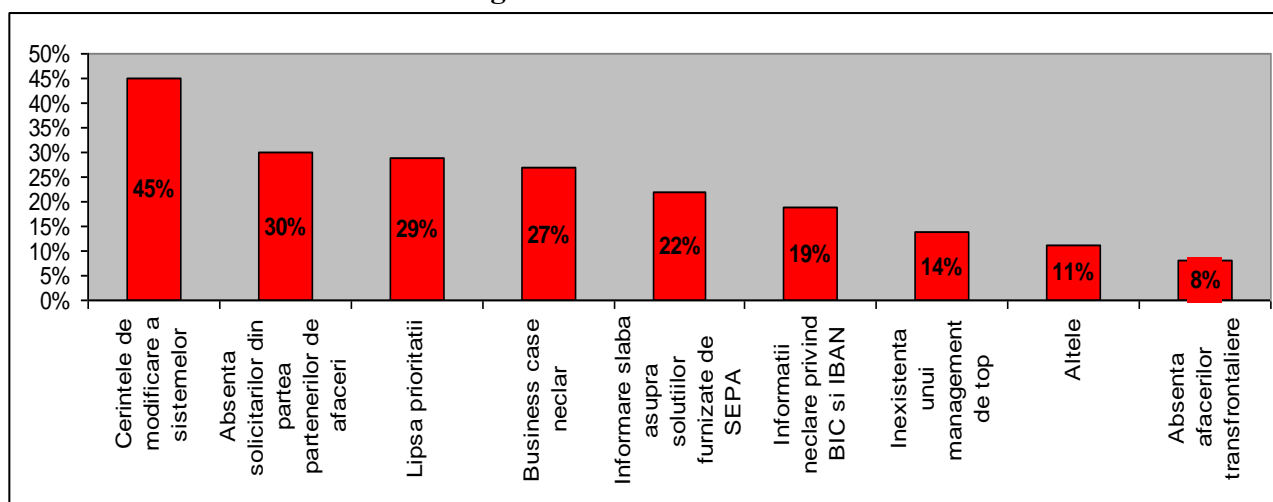
⁴ Schmiedel, H., (2008), „The economic impact of SEPA on Europe’s banks”, publicat în *The future of finance after SEPA*, Chris Skinner, Wiley Finance Series, pag. 56

privind managementul lichidității, strategiile de migrare spre SEPA arată în mod diferit pentru fiecare corporație în parte.

Principalul avantaj oferit de SEPA vizează posibilitatea de centralizare și raționalizare a plăților derulate prin conturi; astfel SCF poate fi folosită atât pentru plățile domestice, cât și pentru cele transfrontaliere. Există totuși câteva limitări privind plățile către necomercianți, spre exemplu, Schema de Transfer Credit nu susține deplin plata salariilor sau a taxelor în toate statele⁵. În plus, se remarcă o contra-forță care afectează procesul de armonizare, în condițiile în care în anumite state noile standarde sunt inferioare celor deja existente. Astfel, în Finlanda, reconcilierea creanțelor reprezintă un proces puternic automatizat, pe care noile standarde nu pot să-l susțină.

Majoritatea corporațiilor europene au înțeles încă de la început amploarea beneficiilor implicate de SEPA; în acest context, întrebarea care vizează pasivitatea unora privind fenomenul de migrare apare drept una pertinentă. Un sondaj realizat de Gtnews în 2008, “Taking Stock of SEPA”, arată că principalul impediment era reprezentat de *cerințele de dezvoltare a sistemelor*- 45% dintre respondenți au fost de acord asupra acestui fapt.

Graficul nr. 3.1. Principalele provocări suportate de corporațiile europene privind migrarea către SEPA

Sursa: Gtnews „Taking Stock of SEPA”, 2008, de pe <http://www.gtnews.com/feature/328.cfm>

După cum arată graficul 3.1., există numeroase obstacole, fiecare corporație având propria perspectivă, în funcție de structura organizațională, localizare sau operațiuni de afaceri.

Tranziția spre SEPA necesită investiții considerabile și ajustări administrative, solicitând resurse financiare și temporale semnificative. De asemenea, este posibil ca organizațiile și companiile care utilizează metode ineficiente de plată sau de colectare a numerarului să suporte comisioane mai mari decât ar fi normal. Aceasta reprezintă o altă dificultate: costurile și investițiile suplimentare sunt adesea mai vizibile la nivel individual, în timp ce beneficiile sunt mai mari la nivel macroeconomic. Din acest motiv, strategia de comunicare este deosebit de importantă. Mai mult, raportul cost-avantaje variază în funcție de țară; într-un stat în care fluxurile de plăți sunt deja eficiente, acest raport se poate dovedi nefavorabil, în special pe termen scurt.

Ca răspuns în fața provocărilor ridicate de SEPA și DSP, corporațiile europene se pot inspira din modelele aplicate în alte state, cum ar fi Australia⁶.

⁵ Macknight, J., (2009), „SEPA-Lost in transposition?”, pag. 1

⁶ Buschman, T., (2009), “2009: A Good Year for Corporate Users of Payment Services”, *TWIST*, pag. 3

Nevoia de îmbunătățire a serviciilor de plăți nu se manifestă numai la nivel european. Proiecte care vizează modernizarea acestor servicii pentru a întâmpina cerințele moderne există și în alte țări sau regiuni, de exemplu în Japonia, China, Orientul Mijlociu sau Australia.

Evoluția rapidă a industriei europene de plăți urmare a implicațiilor instrumentelor SEPA, alături de efectele turbulențelor financiare actuale, ale căror consecințe se extind asupra întregii economii generează o serie de provocări considerabile pentru marile corporații. Acestea vizează în principal eficientizarea managementului lichidității și al numerarului, urmare a deținerii unui număr mare de conturi euro-denominate în diferite state membre ale EZ.

Criza financiară actuală a arătat în mod clar importanța managementului lichidității și a numerarului și superioritatea depozitelor de retail ca și surse de finanțare pentru bănci. În plus, concentrarea asupra sporirii eficienței capitalului de lucru este mai importantă ca niciodată. Din perspectiva unei corporații, SEPA oferă avantajul furnizării serviciilor de management al lichidității; din perspectiva consumatorilor susține atragerea depozitelor de retail. Plățile reprezintă o afacere profitabilă în adevăratul sens al cuvântului, constituind o sursă stabilă de venit, cu o creștere anuală medie a volumelor de 8-9%⁷. Automatizarea accentuată a operațiunilor zilnice de trezorerie determină responsabilii acestor departamente să-și asume un rol din ce în ce mai strategic în cadrul companiei. Acesta include în prezent oferirea de soluții de business în cadrul grupului; atribuții privind capitalul de lucru, managementul riscului și al productivității; implicarea în soluționarea litigiilor; colaborarea cu directorii financiari(CFOs); asumarea unui rol mai vizibil în procesul de stabilire a deciziilor privind activitățile globale și regionale.

Sintetizând, modificările solicitate de SEPA sunt complexe și ample, dar motivațiile și avantajele sunt și ele semnificative. Este o realitate faptul că SEPA, și schimbarea, în general, oferă numeroase beneficii corporațiilor cu o viziune pro-activă, în timp ce pentru celelalte poate implica diverse aspecte negative. Prin urmare, acesta este un moment potrivit pentru ca marile organizații să testeze abilitățile băncilor partenere, amintindu-și că oportunitățile sunt mai degrabă *sesizate* decât *oferite*.

4. Studiul incidenței SEPA asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Pentru întreprinderile mici și mijlocii SEPA va duce la îmbunătățirea fluxului de încasări și plăți și la reducerea costurilor, printr-o decontare rapidă și prelucrare simplificată. Încasările și plățile în euro vor putea fi realizate în aceleași condiții oriunde în Zona Unică. De asemenea, vor apărea noi oportunități de export, prin deschiderea de noi piețe. Totuși, implicațiile SEPA asupra întreprinderilor mici și mijlocii apar cumva mai diluate decât în cazul altor participanți ai pieței.

Migrarea spre instrumentele SEPA va oferi beneficii considerabile numai în acele state în care calitatea produselor de plăți este inferioară noilor standarde privind transferurile de credit și debitele directe.

Este posibil ca la nivelul altor țări, în special la început, proiectul SEPA construit în principal pentru piața zonei euro, să nu egaleze funcționalitatea națională solidă a sistemelor de plăți dezvoltate în ultimii 30 de ani. În aceste condiții, disponibilitatea de a investi în standardele SEPA diferă în funcție de specificul fiecărei țări. Stabilirea de prețuri atractive reprezintă un factor determinant important al procesului de migrare.

⁷ Lund, B., (2009), „The Status of SEPA in 2009”, *European Banking Association*, pag. 4

Impactul SEPA asupra întreprinderilor mici și mijlocii va fi resimțit în principal în domeniul cardurilor. Până în prezent, nivelul de competiție între terminale a fost unul destul de scăzut și aproape inexistent în aria procesatorilor de tranzacții (spre exemplu, Banksys de pe piața belgiană a plăților prin card). Deschiderea acestei piețe conduce la optimizarea prețurilor privind terminalele de plăți și a acordării asistenței tehnice.

În condițiile existenței unei infrastructuri europene armonizate corespunzătoare plăților de retail, devine posibilă implementarea soluțiilor electronice eficiente. Se previzionează că în perioada 2010-2012, plățile electronice vor reprezenta între 95 și 99% din volumele totale⁸.

Dat fiind faptul că IMM-urile nu au decât rar sisteme de trezorerie sau resurse suficiente pentru a dispune de vizibilitate în timp real, aceste soluții electronice reprezintă un avantaj semnificativ, îmbunătățind procesele de planificare și raportare financiară.

Standardizarea și automatizarea facturilor reduc numărul de erori pe care acestea le pot conține. Potrivit unui studiu realizat de Atradius, în Marea Britanie, 82% dintre facturi cuprind adrese greșite. Două treimi dintre companii trimit facturi greșite băncilor furnizorilor, iar o zecime refuză plata acestora. Prin urmare, facturile care conțin elemente inexacte sunt plătite cu o întârziere medie de 15-30 de zile.

Legat de concretizarea avantajelor implicate de SEPA, întreprinderile mici și mijlocii urmează direcția marilor corporații, dar ritmul este încă unul lent. Pe tot cuprinsul Europei, aceste organizații sunt relativ bine pregătite pentru migrarea către noile instrumente, însă din această perspectivă, IMM-urile se constituie într-un motiv de îngrijorare, lipsindu-le adesea resursele și capacitatea pentru cartografierea beneficiilor pe care proiectul le poate oferi⁹.

Figura nr. 3.3.1. Implicații ale SEPA din perspectiva întreprinderilor europene mici și mijlocii

Oportunități

- optimizarea proceselor interne și externe pe baza structurilor și standardelor europene uniforme;
- reducerea dependenței de băncile partenere locale și deci scăderea costurilor;
- accentuarea competiției între furnizori, în special în țările cu volume scăzute sau cu o industrie de plăți mai puțin dezvoltată;
- rată crescută de prelucrare directă în cadrul operațiunilor transfrontaliere prin intermediul standardizării;
- diversificarea ofertei de produse (e-facturarea).

Provocări

- riscul operativ al trecerii de la relațiile cu clienții la produsele SEPA-compatibile;
- pierderea unor clienți, urmare a migrării către instrumentele SEPA;
- necesitatea creării unor procese noi, spre exemplu, managementul mandatelor;
- conversia sistemelor și platformelor IT.

⁸ Van Eetvelt, K., (2006), „Blessing or Curse for SMEs”, *Unizo*, pag. 2

⁹ Zago, C., (2007), „SMEs Perspective on SEPA”, *Etimine*, pag. 3

De asemenea, SEPA oferă întreprinderilor mici și mijlocii, precum și clienților aparținând sectorului de retail și alte avantaje, cum ar fi:

- procesarea tranzacțiilor domestice și internaționale în aceiași termeni și aceleași condiții ca și pe piața domestică;
- simplificarea achizițiilor de bunuri și servicii în cadrul țărilor SEPA;
- consolidarea controlului financiar, urmare a transparenței și procedurilor comune;
- oportunități de extindere a sectorului de business, determinate de proceduri pan-europene de debitare directă comune și sigure.

După mai mult de doi ani de la lansarea primei scheme (SCT), puține IMM-uri înțeleg pe deplin esența acestei inițiative și impactul său. Conform Asociației Europene a Artizanatului, Întreprinderilor mici și mijlocii (European Association of Craft, Small and Medium-sized Enterprises-UEAPME), principala explicație a numărului redus de IMM-uri care migrează către SEPA nu este reprezentată de insuficienta informare, ci de lipsa ofertelor atractive și competitive formulate de bănci.

5. Efecte ale crizei financiare actuale asupra implementării proiectului Zonei Unice de Plăți

Criza creditelor a marcat profund domeniul serviciilor financiare, având ca rezultat apariția unui nou model al pieței financiare. Anterior declanșării acestor turbulențe, ritmul de creștere a profiturilor înregistrate de bănci depășea rata de creștere a PIB, ceea ce indică în mod evident asumarea de un număr mare de riscuri și utilizarea unor produse mult mai complexe, care au sfârșit prin a declanșa evenimente financiare de proporții.

În acest context, corporațiile se întorc la vechile metode, precum finanțarea bilanțului pe seama resurselor proprii ale companiei în detrimentul finanțării de pe piață, deși vor avea nevoie în continuare de un furnizor de credite. Una dintre modalitățile de reducere a necesarului de finanțare este scăderea cerințelor privind capitalul de lucru, care depinde foarte mult de îmbunătățirea managementului numerarului.

Deși pare un model de piață cu totul nou, de fapt acesta reprezintă o reîntoarcere la vechile tipare care au dispărut în ultimii ani marcați de marile achiziții, concentrarea asupra investițiilor în produse bancare și creștere economică internațională. Marea majoritate a băncilor obțin profit de pe urma activităților de bază; activitățile periferice sunt cele care au înregistrat cele mai mari pierderi.

Anterior, atunci când instituțiile financiare își analizau elementele fundamentale, plățile erau întotdeauna identificate drept activitate de bază. Situația se schimbă în condițiile implementării proiectului SEPA și a DSP care vizează armonizarea acestor procese în cadrul granițelor europene.

Industria de plăți n-a fost marcată de o evoluție semnificativă în 2009. Anul care a trecut a stat sub semnul unei abordări de tipul “wait and see”, cu câteva tentative de a discuta despre alternative, urmare a implementării DSP și a SEPA Direct Debit în noiembrie. Trend-ul a continuat și în 2010.

Conform postulatelor teoriei *jocului* (*echilibrul Nash-dilema prizonierului*), o combinație de decizii și strategii de implementare atât de partea ofertei, cât și de partea cererii va crea o serie de rezultate economice. Ca și posibile componente ale acestora menționăm următoarele:

- aderarea la prevederile DSP, în întâmpinarea beneficiilor estimate;
- implementarea schemelor în cadrul orizontului de timp stabilit de Comisia Europeană;
- respectarea nivelului inițial al investițiilor necesare;
- implicarea activă a tuturor categoriilor de stakeholders.

Considerând cel mai nefavorabil scenariu, eșecul total al implementării coerente a SEPA conduce la:

- diminuarea ROI(Return on Investment) a investițiilor anterioare sau a celor în curs de desfășurare privind proiectul SEPA și alte inițiative de transformare a sistemelor de plăți;
- menținerea fragmentării infrastructurii plăților de retail pentru o perioadă nespecificată, cu influențe negative asupra standardizării, interoperabilității și convergenței prețurilor;
- imposibilitatea de a beneficia de avantajele previzionate atât la nivelul industriei financiare, cât și la nivelul consumatorilor;
- gamă limitată de produse/servicii de plăți, costuri ridicate ale procesării tranzacțiilor și efecte adverse asupra deciziilor și costurilor suportate de consumatori;
- subminarea autorității organismelor de reglementare și a încrederii în capacitatea de modernizare a sistemului financiar.

Criza financiară actuală în general, alături de falimentul unor economii precum Islanda(care nu se află sub incidența DSP) și situația extrem de gravă a unor țări, cu titlu de exemplu Ungaria, în mod special, reprezintă factori negativi semnificativi care afectează implementarea proiectului Zonei Unice de Plăți și a legislației suport.

Deși unele țări înregistrează un ritm lent de migrare către noile standarde urmare a condițiilor economice existente, se pot identifica patru direcții mari de acțiune pentru susținerea proiectului Zonei Unice de Plăți:

- obținerea coeziunii tuturor entităților implicate în scopul implementării noii scheme SDD și a prevederilor Directivei privind serviciile de plăți;
- stabilirea unui termen limită pentru retragerea tuturor instrumentelor tradiționale de plată;
- căutarea unei soluții astfel încât produsele SEPA fundamentale să fie îmbunătățite fără a produce segmentarea pieței;
- accentuarea colaborării dintre bănci, astfel încât proiectul să devină succesul previzionat.

În contextul actual, urmare a manifestării efectelor crizei economice, implementarea SEPA este marcată de o evoluție critică. Sintetizând, implicațiile turbulențelor financiare asupra adoptării inițiativei Zonei Unice se concretizează în următoarele:

- există un efect negativ direct al condițiilor micro- și macroeconomice manifestat asupra costurilor și a termenelor de implementare a SEPA și a DSP. Stabilirea unui termen limită (2010) privind finalizarea procesului de migrare și centralizarea abordării acestui fenomen sunt în mod cert necesare pentru succesul SEPA;
- reglementarea pieței financiare are ca finalitate transferul controlului de partea băncilor comerciale privind anumite decizii afectând activitatea desfășurată;
- fondurile de investiții trebuie să fie disponibile pentru a susține programe și proiecte sistematice importante precum Zona Unică de Plăți și DSP;
- naționalizarea parțială a celor mai importante bănci antrenează modificări la nivelul bugetelor, a veniturilor și cheltuielilor principalelor instituții financiare europene.

În pofida numeroaselor impedimente și provocări existente, incluzând impactul destabilizator al evenimentelor din cadrul piețelor financiare, suntem martorii construirii fundamentelor unei inițiative fără precedent susținută de industria de plăți, autoritățile de reglementare și comunitatea utilizatorilor în scopul obținerii unor avantaje semnificative. Contrar afirmațiilor aparținând unui număr mare de cercetători, turbulențele actuale se pot constitui într-un factor de accelerare a migrării către noile standarde în viitorul apropiat.

Modificarea parametrilor macroeconomici, schimbările semnificative și transferurile de putere din cadrul piețelor de capital, alături de vulnerabilitatea participanților implicați în

proiect necesită consolidarea supravegherii și reglementării. Strategiile Comisiei Europene, ale Băncii Centrale și ale autorităților naționale trebuie ajustate în scopul asigurării beneficiilor și managementului riscurilor. Crearea de stimulente economice este imperativă pentru elaborarea de soluții de standardizare și colaborare.

În pofida crizei financiare manifestate în ultimii, industria de plăți rămâne un domeniu atractiv, în cadrul căruia băncile urmăresc mereu să se mențină pe un palier competitiv. În aceste condiții, respectarea termenelor de migrare spre noile standarde devine extrem de importantă din perspectiva evitării costurilor redundante, rezultat al funcționării a două sisteme de plăți.

Toate marile proiecte europene prezintă un termen limita: piața unică, trecerea la moneda euro, Planul de Acțiune pentru Serviciile Financiare, etc. Stabilirea unei astfel de date susține concentrarea asupra inițiativei vizate și asigură certitudinea procesului de migrare, dar rămâne un aspect problematic la nivelul statelor implicate.

Concluzii

Situația prezentă a pieței, neprevăzută și de natură a aduce noi provocări nu a schimbat în mod fundamental faptul că serviciile de plăți trebuie să suporte un proces radical de modernizare, devenind mai flexibile și mai dinamice, în raport cu rolul pe care îl îndeplinesc în societate.

Zona Unică de Plăți în Euro este necesară astăzi pentru a asigura un suport corespunzător sistemelor de plăți de mică valoare dincolo de serviciile de bază, pentru a crește eficiența, susține inovația și pentru a integra servicii noi în cadrul schimburilor comerciale.

Realizarea SEPA este o sarcină care prezintă *implicații politice și economice imense*, având ca finalitate un model nou pentru infrastructura europeană de plăți.

Din perspectiva băncilor, într-un prim moment, SEPA înseamnă venituri mai reduse, o concurență mai accentuată și deschiderea de noi piețe. În consecință, proiectul a fost salutat atât cu oarecare frustrare, ca o altă reglementare împovărătoare, cât și cu anticiparea într-o oarecare măsură a beneficiilor care vor putea fi oferite clienților.

Ca un atu, industria bancară are într-adevăr un rol semnificativ în design-ul și implementarea proiectului, din perspectiva statutului de membru al Consiliului de Plăți, căruia îi revine responsabilitatea de a oferi structura de guvernare pentru adoptarea efectivă a Zonei Unice.

În afara de incidența asupra industriei bancare, proiectul influențează *toate companiile care derulează și acceptă euro-plăți*, situate atât în cadrul zonei euro, cât și în exteriorul acesteia. Ca și consecință directă, este deosebit de important ca acestea să înțeleagă semnificația Zonei Unice, să se implice în dezvoltarea noului sistem de plăți și să fie receptive față de modificările solicitate de standarde oferite.

În timp ce presiunile din partea Băncii Centrale Europene, derulate prin intermediul Consiliului de Plăți au motivat comunitatea bancară în demararea SEPA, utilizatorii finali reprezentați de segmentul corporate, nu au jucat un rol semnificativ în cadrul acestui proces, cel puțin până în prezent.

Numai în momentul în care corporațiile vor înțelege pe deplin conceptul Zonei Unice și vor iniția schimbările operaționale necesare pentru a putea beneficia de avantajele oferite, numai atunci SEPA va fi considerată un succes. Accesul la cele mai noi informații, o platformă comună care oferă o „voce” tuturor companiilor și un forum în cadrul căruia să se discute și să se dezbată problemele curente facilitează atât de necesara implicare a acestora în implementarea efectivă a proiectului.

La nivel european, întreprinderile mici și mijlocii consideră SEPA drept o etapă importantă spre completarea pieței unice, atenționând totuși în repetate rânduri că un astfel de proiect trebuie să fie foarte bine fundamentat pentru a putea întâmpina solicitările practice ale diverselor entități și pentru a putea oferi pe termen lung stimulente pozitive pentru toate categoriile de participanți ai pieței.

Inițiativa SEPA nu trebuie considerată o *operațiune punctuală*, ci mai degrabă un proiect în continuă dezvoltare, care facilitează integrarea europeană și care încearcă să perfecționeze în permanență toate aspectele legate de piața plăților de mică valoare din zona euro.

De asemenea, SEPA va contribui *semnificativ la realizarea Agenda de la Lisabona*, care urmărește stimularea competitivității și asigurarea dezvoltării continue a economiei europene. Proiectul SEPA este unul dintre cele mai importante elemente ale pieței unice europene, necesitând susținerea deplină a tuturor factorilor implicați.

Bibliografie

1. Buschman, T., „2009: A Good Year for Corporate Users of Payment Services”, 2009, de pe <http://www.gtnews.com/article/7520.cfm>
2. Lund, B., „The Status of SEPA in 2009”, *European Banking Association*, 2009, de pe <http://www.ebaportal.eu/Content.aspx?PageGuid=4aa4bb85-c195-4bb1-bfc3-492047a25060>
3. Macknight, J., „SEPA-Lost in transposition?”, 2009, de pe http://www.vocalink.com/SiteCollectionDocuments/gtnews_SEPA%20article.pdf
4. Schmiedel, H., „The economic impact of SEPA on Europe’s banks”, publicat în *The future of finance after SEPA*, Chris Skinner, Wiley Finance Series, 2008
5. Van Eetvelt, K., „Blessing or Curse for SMEs”, 2006, de pe <http://www.gtnews.com/article/6558.cfm>;
6. Von Richtifen, K., „SEPA: Industry Targets for Year-end 2008”, 2008, de pe <http://www.ebaportal.eu/>;
7. Zago, C., „SMEs Perspective on SEPA”, 2007, de pe <http://www.gtnews.com/feature/167.cfm>